РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 28-го жовтня 1916. Ч. 130. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, October 28, 1916. No. 130.

ЧЕРНАВОДА НАД ДУНАЄМ ЗДОБУТА.

17 кільометрів довгий міст над Дунаєм висаджений у воздух.

РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ І ВЛАСТИ МАЮТЬ ПЕРЕНЕСТИ СЯ ДО ОДЕСИ.

МОСКАЛЇ ВТРАТИЛИ ПІДЧАС СЕГОРІЧНОГО НАСТУПУ 1,800.000 ЛЮДИЙ.

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

ЧЕРНАВОДА І ПРИМІСТОК НАД ДУНАЄМ ЗДОБУТІ.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — **Наступ союзних війск відбуваєть ся з небувалою скоростию дальше.**

Війска Макензена здобули нині рано місто Чернаводу і примісток над Дунаєм. Часть румунсько-російських війск уступила через міст поза Дунай, а сільща часть уступає в північнім напрямі.

На північ від Констанци і Меджідіє союзні війска переслідують неприятеля, який цофаєть ся в недоступні ліси і багна північної Добруджі.

Війска Фалькенгайна здобули просмик Вулькан.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: В Добруджі наступ союзних війск відбуваєть ся після уложених плянів правильно дальше. **Нині рано союзні війска здобули місто Чернаводу.** Близші подробиці покищо незвісні.

„АРМІЯ ФАЛЬКЕНГАЙНА: У східнім Семигороді відбувають ся лише місцеві бої. Загальне положенє не змінило ся.

„На полудневий захід від Петрошені союзні війска здобули просмик Вулькан. Дальше на схід союзні війска зближають ся до Кімполюнґа, а на полудне від просмика Предаль до місцевости Сінаї".

ВІЙСКА МАКЕНЗЕНА 20 МИЛЬ НА ПІВНІЧ ВІД КОНСТАНЦИ.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — **Останні вісти з поля битви доносять, що союзні війска находять ся вже 20 миль на північ від Констанци і від Меджідіє. Зі здобутєм Чернаводи Макензен має у своїх руках контролю цілої Добруджі.**

РУМУНІЯ В РОЗПУЦІ.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — **Румунія дрожить перед чорною будучностию, яка зближаєть ся до неї скорим кроком. Серед народа ширить ся розяренє проти правительства. Тепер навіть ті часописи, які ще недавно домагали ся війни, підносять скаргу проти союзників, вказуючи на безвихідне положенє Румунії, якраз з вини союзників.**

Румунська часопись „Адверуль" (в Букарешті) доносить:

„Централні держави постановили зовсім розбити Румунію і заґарбати великі засоби средств поживи, нафти і т. и. Вони розпочали наступ з великою силою війска, щоби нас відразу розбити і не дати нам спромоги ставити опір. Наше спасенє залежить від того, чи союзники дадуть нам скоро поміч, амуніцію і инші конечні воєнні матеріяли".

„Індепенденс Румен", орґан румунського провідника і великого приятеля Анґлії, Йонеску, пише:

„Румунія не є всилї видержати наступу на двох фронтах, а дальший відворот наших війск спричинить дуже критичне положенє для нашого краю. Наша ціла армія була конечна на боєвий фронт в Добруджі, але ґенеральні штаби наших союзників домагали ся, щоби наша армія розпочала наступ на Семигород; тому нині союзники поносять вину цілого нещастя".

Сербська часопись „Славянський Юг", яка виходить в Одесї, доносить, що француський ґенерал Сарей, головний командант війск в Македонії, подав до відома ґенеральним штабам союзних держав, що він не є всилї розпочати якихнебудь воєнних операцій проти Болгарів, доки не одержить найменьше 150.000 війска, більше артилєрії і більших засобів амуніції.

ВЕЛИКИЙ МІСТ НАД ДУНАЄМ ВИСАДЖЕНИЙ У ВОЗДУХ.

БЕРЛІН, 26. жовтня. — **Уступаючі румунські і російські війска висадили у воздух 17-кільометрів довгий міст над Дунаєм коло Чернаводи.**

Армія Макензена продовжує свій наступ у північній Добруджі. Війска Фалькенгайна зближають ся до Кімполюнґа і Сінаї.

Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Воєнні операції в Добруджі тривають дальше з добрим успіхом. Уступаючі війска висадили у воздух міст над Дунаєм коло Чернаводи.

„Наші літаки успішно острілювали зелїзничу стацію міста Фетешті, яке лежить на західнім кінци моста.

„АРМІЯ ФАЛЬКЕНҐАЙНА: Союзні війска, які находять ся на румунській території на полудне від семигородських Альп, посувають ся дальше в напрямі Кімполюнґа і Сінаї".

(Великий міст над Дунаєм коло Чернаводи, який Румуни висадили у воздух, числив 17 кільометрів (11 амер. миль) довжини. Міст ішов через Дунай і багнисті околиці на західнім березї ріки. При східнім кінци моста лежить місто Чернавода, при західнім Фетешті).

ВЕЛИКА ДОБИЧА В ПРИСТАНИ КОНСТАНЦА.

СОФІЯ, 26. жовтня. — Урядовий рапорт болгарського штабу доносить:

„Добича, яка попала в руки наших війск в румунській пристани Констанца, є значна. Вона складаєть ся з 500 ваґонів, кільканайцяти льокомотив і великих запасів инших зелїзничих матеріялів. В наших руках опинило ся також богато збірників нафти, шопи і маґазини зі средствами поживи та ріжними матеріялами. В пристани застали ми 70 інтернованих турецьких кораблів".

АНҐЛІЯ ДАЛА РУМУНІЇ ВСЮ ПОМІЧ, ЯКУ ЛИШЕ МОГЛА ДАТИ.

ЛОНДОН, 26. жовтня. — Президент анґлійського кабінету, Есквіт, виголосив в палаті послів промову про воєнне положенє Румунії.

„Воєнне положенє Румунії є справою не лише нашого правительства, але правительств всїх союзних держав.

„Наші союзні держави зробили все і тепер все роблять, щоби лише помогти нашим хоробрим товаришам в Румунії. Думаю, що ми не повинні тратити віру, що справа зискає добрий оборот. В Росії, Франції, Анґлії і Італії пороблено всі можливі зарядженя, щоби помогти Румунії в її боротьбі о независимість".

Сер Едвард Ґрей, секретар для заграничних справ, на закиди деяких політиків, що Румунію полишено її власній долї, заявив, що Анґлія зі своєї сторони зробила для Румунії все, що лише було в її силї.

РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ І ВЛАСТИ ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО УТЕЧІ З БУКАРЕШТУ.

ЛОНДОН, 26. жовтня. — **„Новоє Время" донесло нині вечером з Петроґраду, що король Фердинанд і його міністри роблять приготовленя до утечі з Букарешту. Осідок румунсього правительства має бути перенесений до Одеси.**

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ПОНОВНІ НАСТУПИ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК НА ВОЛИНИ І В КАРПАТАХ.

БЕРЛІН, 26. жовтня. — **На східнім тереві війни Москалї потерпіли в останних 24 годинах нові невдачі. Найбільші втрати понесли російські війска на Волини і в Карпатах.**

Урядовий звіт звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: На північ від озера Мядзоль російські війска переводили без успіху наступи, уживаючи притім газів. В подібний спосіб перевели вони наступ в околиці Городища (в околиці Баранович).

„На Волини, на боєвім фронтї між Зубильном і Затурцями (на захід від Луцка) розпочали вечером наступ без попереднього острілюваня наших становищ. Наступаючі маси війск неприятеля взято під сильний огонь і напад відразу зломано.

„АРМІЯ АРХ. КАРЛА: Над Бистрицею золотою і на Буковині союзні війска відбили всі напади Москалїв".

ТИЖНЕВА КРОВАВА БИТВА НАД НАРАЇВКОЮ.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — Про завзяту битву над Нараївкою надійшли з поля битви отсї вісти:

„Битва над Нараївкою скінчила ся по семи днях завзятої і кровавої боротьби в нашу користь. Поновні зусиля Москалїв, щоби здобути столицю Галичини, Львів, зістали ударемнені помимо величезних жертв зі сторони російської армії. Наступ над Нараївкою розпочали російські війска в формі півкола, причім занятє горбів 345 і 210 становило для них добру основу до дальших операцій.

„Дня 15. жовтня Москалї перевели три безуспішні напади на фронтї між Липицею долішною і Скоморохами. Поновний і ще сильнійший наступ перевели вони дня 16. жовтня, висилаючи до атаку около 33.000 людий.

„Наші полки з Померанії і Бранденбурґії відбили напади, перевели протинапад і полонили 36 російських офіцирів та 1.937 салдатів.

„Дня 19. жовтня здобули наші війска горбок 345 і російські окопи дальше на полудне. Тоді полонено 15 офіцирів і 1.760 салдатів. Дня 20. жовтня здобуто від Москалїв горбок 210 і прогнано їх на другий бік ріки.

„Друга велика битва над Нараївкою не сповнила надій російського головного штабу. Стало ся противно. Москалї втратили догідні становища над рікою, два горбки і цілу сїть окопів, яку мусїли опустити, застеливши їх густо трупами своїх товаришів.

„В сїй семидневній битві втратили Москалї поверх 5.000 в полонених, крім убитих і ранених. 41. дивізія російської піхоти зістала зовсїм знищена, а 3. дивізія фінляндська потерпіла дуже тяжкі втрати; лише мале число жовнірів остало при житю".

ВТРАТИ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ ЧИСЛЯТЬ ВІД 1. ЧЕРВНЯ ОКОЛО 1,800.000 ЛЮДИЙ.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — **Заморська пресова аґенція доносить, що після останних звітів Центрального Ідентифікаційного Бюра в Києві втрати російської армії від початку сегорічного наступу (то є від 1. червня) виносять 1,797.522 людий в убитих, ранених і полонених. В тім числї містить ся 85.981 офіцирів.** Між офіцирами, які згинули в останних битвах, находить ся двох ґенералів, 6 полковників яко командантів бриґад і 8 полковників яко командантів полків.

Найбільші страти потерпіли сибірські корпуси і полки кінноти з Кавказу.

*
* *

„Російські війска здесятковані", — пише один з німецьких кореспондентів, який постійно перебуває на східнім боєвім фронтї. „Найбільші втрати потерпіли корпуси сибірські. Четвертий сибірський корпус втратив у битві, яка тривала в околиці Бубнова (на Волини) від 31. серпня до 3. вересня, 13.000 до 14.000 людий. Десятий відділ сибірських стрільців, який належить до четвертого сибірського корпуса, втратив в битві під Коритницею (на Волини) 5.000 до 6.000 людий. Четвертий відділ сибірських стрільців втратив у битві в околиці Шельвова (на Волини) від дня 31. серпня до 2. вересня також 5.000 до 6.000, а небаром опісля на тімсамім фронтї втратив другий відділ сибірських стрільців в тридневній битві 4.000 до 5.000 людий.

„Щоби виробити собі хоч в приближеню понятє про загальні втрати російської армії, треба брати під розвагу втрати Москалїв на поодиноких відтинках боєвого фронту. Після дуже низких обчислень офіцирів головного штабу Лїнзінґена, якого війска обіймають лише одну шесту часть волинсько-галицького фронту, Москалї втратили протягом дного місяця, вересня, на фронтї Лїнзінґена найменьше 70.000 людий. Подібні вислїди подають звіти і з прочих фронтів в Галичині і на Волини.

„Таксамо на боєвім фронтї Бем-Ермолія сибірські війска потерпіли найтяжші втрати. **Офіцири союзних війск признають, що сибірські корпуси бють ся дуже хоробро і належать до найліпших російських війск. Сибірські корпуси складають ся з 75% жовнірів, які походять з полудневo-західної Росії (Українців) і 25% з Татарів, Жидів і инших народів.** Полонені признають, що сибірські полки втратили не лише цілу свою первісну чинну силу, але також і значну часть своїх резерв".

БРАК ПОЖИВИ В РОСІЇ. — ДОМАГАЮТЬ СЯ СКЛИКАНЯ СЕЙЧАС ЗАСЇДАНЯ ДУМИ.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — **На підставі петроґрадських відомостий доносять зі Стокгольму, що звіт з першого засїданя буджетової комісії думи викликав велике вражінє. Головним предметом нарад і дискусії була справа споживних артикулів. Їй посьвятили більше часу ніж справам воєнним.**

Представителї всїх партій критикували в острий спосіб пануючу систему. Віцепрезидент комісії заявив, що пануючий брак поживи є причиною, що нарід за всяку цїну домагаєть ся скорого покінченя війни.

Новий міністер для внутрішних справ, Протопопов, заявив, що цілу акцію вели дотепер власти в лихий спосіб. Під теперішну хвилю панує загальний заколот. Правительство предкладає плян, щоби цілу Росію подїлити на 4 округи для управильненя справи поживи. На чолї кождого округа повинен станути диктатор з далеко йдучими правами і властию. Помимо того надія на поправу пануючих відносин є мала, бо є дійсно брак богато матеріялів. Дума мусить цілу справу повірити правительству і зі всїм на нього здати ся.

На таку заяву міністра відповіли члени комісії сильними протестами, даючи вислів своєму обуреню. Розяренє членів комісії було звернене в першій мірі против самого Протопопова, а також против міністра хлїборобства, ґр. Бобрінського, котрого уважають головним співвиновником в катастрофі, яка грозить мілїонам населеня. Загально домагають ся уступленя ґр. Бобрінського з кабінету.

Буджетова комісія поставила отсе внесенє під голосованє:

„Теперішне положене Росії треба вважати за дуже поважне. З причини, що справу виживленя нема можности розвязати, комісія уважає рішучо конечним сейчас скликати засїдане думи".

Міністер Протопопов спротивив ся сему внесеню комісії.

—o—

В МІСЯЦИ ВЕРЕСНИ ЗАТОПЛЕНО 180 КОРАБЛІВ НА 254.000 ТОН.

БЕРЛІН, 26. жовтня. — В місяци вересни затоплено або забрано 141 кораблїв, належачих до ворожих держав, на загальну містоту 182.000 тон. Між тими 17 кораблїв зловлено і затягнено до німецьких пристаний. 13 капітанів, командантів кораблїв, взято в полон і здобуто 3 гармати.

Крім того затоплено 39 кораблїв невтральних держав на загальну містоту 72.600 тон. Сі кораблї затоплено тому, бо на них найдено воєнну контрабанду.

Разом затоплено протягом вересня 180 кораблїв на 254,600 тон.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висилаю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертаєть ся.

З біжучої хвилї.

Виданий по російськи місячник „Украинская Жизнь" (виходить у Москві) подає в 6-тім числї ось-такий цікавий документ. Є се посьвідка, видана предсідателем відділу київського „Русско-галицкого Общества" дня 23. мая 1915 р. Звучить вона так:

Оказатель нинїшного (такий то а такий) з села Грушатичі, пов. перемиського, у віці літ 18, Росіянин з Галичини, прибувший з вітчини, ученик 5. кляси 1-шої ґімназії **мазепинської** (підчеркнене „Укр. Жизни") в місті Перемишли, для знайденя праці, а супроти того прошу о видачу йому сьвідоцтва на право замешканя в окрузї воєнним київськім згідно з розказом Найдостойнїйшого Головного Вожда, заключеним в депеші ґенерала Іванова з дня 24. лютого 1915 р. за № 1888 до ґен. Троцького. — Предсідатель Стороженко.

З таким документом один з молодців-виходців звернув ся до одної інституції. Очевидно успіх сеї посьвідки про „належанє до мазепинської ґімназії" був як найгірший для оказателя. Був се, як вказує „Украинская Жизнь", формальний „вовчий білєт". Так то на шкірі нещасних вигнанців приятелї пп. Бобринського і Дудикевича полагоджують свої політичні рахунки з Українцями. — Пєтроґрадська, польська часопись „Курєр Нови".

З Берлїна прийшла до Америки 26. жовтня б. р. ось-така телєґрама (подає Заморська Пресова Аґенція):

Австрійсько-угорське мінїстерство заграничних справ опублїкувало нову „Червону Книгу", у якій говорить ся, як вороги Австро-Угорщини знасилували міждержавний закон у 116 случаях.

Подрібно обговорюєть ся арештованє урядників австрійсько-угорського консуляту в Солуни, уживанє куль „дум-дум", зруйнованє будинку, маючого на собі вивіску Червоного Хреста, та жорстокости, поповнені на бранцях, ранених жовнїрах і безборонним цивільним населеню.

Найстрашнїйші жорстокости поповняли Серби, котрі підчас свого відвороту стріляли всіх своїх бранців, які не були всилї відбувати маршів. **Один австро-угорський військовий хірурґ запевняє, що з 63.000 австрійсько-угорських бранців 35.000 до 40.000 померло в неволи.**

„Червона Книга" подає також документи про жорстокости Москалїв у Галичині, де в кількох повітах через грабежі і підпали заподіяло шкоду на $9,600.000 до $11,000.000.

Подрібно обговорено московські насильства над Українцями, яких Москалї хотіли „освободити". Ґраф Бобринський скасував українські товариства, замкнув українські просьвітні інституції, знищив українські книжки і сконфіскував доми та підприємства, належачі до Українців.

Українська мова є недозволена у пересправах з російськими властями. Ліста Українців, яких Москалї вивезли силою з їх рідного краю, є застрашаюча.

З грецько-католицьким епископом у Перемишли Москалї обходили ся так погано, що він умер на апоплексію.

Замітне в тій телєґрамі є те, що доволї богато говорить ся в нїй про Українців. З того можна заключати, що у виданій Австрією „Червоній Книзї" є осібний розділ (а може кілька роздїлів) про насильства російського уряду над Українцями. Може коли ся „Червона Книга" приблукаєть ся і до Америки, то будемо мати змогу довідати ся з неї далеко більше ніж з повисшої телєґрами. Принагідно зазначуємо, що підчеркнені місця (товстим друком) в сій телєґрамі не є наші.

Критичне положенє Румунії.

Коли Румунія виповіла війну, її союзники робили собі чималі надії на успішний зворот у дальних воєнних операціях. Анґлїйські знавці заявляли нераз, що румунська армія є знаменито вправлена і числить найменьше 500.000 людий. Також підносили вони, що румунська армія є знаменито зоружена — до останного патрона і до останного ґузика.

Задачі, які мала сповнити румунська армія, були часто предметом міркований у військових кругах союзних держав. Румунія мала завдати останний удар центральним державам і зломити їх хребет. Передівсїм під ударом Румунії мала розлетїти ся найперше Болгарія. Після Болгарії мала прийти на чергу Австрія.

Події виказали однак безпідставність і неправдивість сих міркований. Натомісць показало ся, що Румунія у зіставленю маєтку союзних держав стоїть не на сторонї чинній, але довжній. Румунія стала для них великим тягаром.

Що за причини сего несподіваного звороту?

Передівсїм вийшло на верх, що румунська армія не є такою, якою її старали ся представити союзники Румунії. Хоч Румунія стояла вже через два роки на порозї війни, роздумуючи, на чию сторону перейти, то битви в останних шістьох тижнях виказали, що вона навіть тодї не була ще приготовлена, коли оголосила своє припізнене рішенє взяти участь у війнї. Румунська армія не має майже зовсїм артилєрії. Се показало ся в битвах і в Добруджі і в Семигороді.

Румунська армія не має відповідного офіцирського штабу. Проголошенє після ряду невдач, що сам король Фердинанд стає на чолї армії і обіймає особисто головну команду над румунськими і російськими військами, сьвідчить про брак навіть одного чоловіка, який міг би обняти команду. Про румунського короля всі знають, що в нього цілковитий брак знаня військових справ та що він не має найменьших спосібностий на головного команданта.

Донесенє румунських часописий, що перед кількома днями іменовано дорадчу комісію, зложену з французьких офіцирів, яка має в дійсности творити ґенеральний штаб румунських війск, кидає ясне сьвітло на невідрадні відносини серед румунської армії.

Румунія вже на самім початку своїх воєнних операцій поповнила тяжкий блуд. Анґлїйські знавці остро критикують за те румунський ґенеральний штаб.

Головний закид, який роблять румунському штабови, є той, що сей штаб не приняв пляну своїх союзників і замісць звернути всі свої сили проти Болгарії розпочав наступ на Семигород. В сей спосіб Румунія уможливила своїм противникам наступ на Добруджу. Як воєнні кореспонденти доносять, Румунія мала передівсїм на оці здобутє румунських територій на Угорщині. Ся забаганка Румунії знівечила всі пляни своїх союзників.

Румунський ґенеральний штаб старав ся виправдати своє поступованє. Його оправданє звучить:

Румунія не надіяла ся, що Болгарія виповість їй війну.

Румунія надіяла ся, що коли Болгарія і виповість їй війну, то болгарська армія нїколи не стане проти російських війск.

Дивним і сьмішним виглядає припущенє Румунії, що Болгарія не виповість їй війни. Болгари, памятаючи на те, що Румунія захопила болгарську територію тодї, коли Болгарія борола ся проти чотирох держав в 1913 р., відчували великий жаль і ждали лише на нагоду, щоби відплатити ся злодійському сусїдови.

Більше ніж рік тому назад болгарський президент, Радославов, заповів, що Болгарія відзискає у сїй війнї всі території, які вона втратила в попередній війнї. Він у своїй заяві не робив вимки щодо території, яку загорнула Румунія на підставі мира, заключеного в Букарешті.

Нїодин румунський полїтик, який знає настрій в державі на полудне від Дунаю, не має найменьшої причини надіяти ся, що Болгарія при найблизшій нагоді не кинеть ся на свого північного сусїда, щоби відобрати утрачені землї. І сего Болгарія довершила вже в перших днях війни з Румунією.

Також нїодин румунський полїтик не має підстави думати, що Болгари, крім фальшивого понятя про вдячність за давні добродійства з рук Росії, будуть хоч на хвилю вагати ся станути до боротьби проти Росії, яка виступає в ролї ворога і наїзника.

Факти показують також, що Румунія сильно помилила ся, переціняючи воєнну силу своїх союзників на грецькім фронтї. Румунський штаб правдоподібно поступав на підставі переконаня, що болгарські війска і незначна сила нїмецьких війск в Македонії будуть мусїли бороти ся проти переважаючої сили своїх противників і не будуть могли взагалї піднимати якунебудь воєнну акцію проти Румунії в Добруджі.

Отсе було би кілька військових і полїтичних промахів Румунії, які без сумніву причинили ся до невдачі румунської армії на обох боєвих фронтах.

Але рішаюча причина невдачі Румунії є характеру морального, а не матеріяльного. Тепер показало ся, що серед румунського загалу є брак тої морали, яка є конечна, щоби з него утворити добрих жовнїрів.

Румунією лише про око править парлямент, бо дві треті части румунського народу є позбавлені горожанських прав. Дві треті части румунського народу є невільниками, які є позбавлені всїх полїтичних прав і свою власну землю управляють для своїх панів. Їх платня є незвичайно низка, а нужда серед них щораз страшнїйша.

Армія невільників, яка бореть ся за своїх панів так, як колись вона працювала для своїх панів, не є армією, що може відносити побіди.

Так представляєть ся румунська армія.

Світозар Тонджоров.

Моральне й економічне положенє Европи.

—o—

До Злучених Держав повернув з Пєтроґраду арґентинський ґенеральний консуль, Бруно Чіттадіні. В розмові з кореспондентами ріжних часописий висказав він свій погляд про будучність европейської цивілїзації.

„Я — сказав Б. Чіттадіні — повернув з Пєтроґраду, де через пять місяців я заступав інтереси свого правительства. Я вже одначе не думаю там назад повертати. В сїй части сьвіта ми знаємо лише про руїни, які впряджує фізична війна. Але властиве убиванє і раненє людий є лише частиною хаосу, який заволодів Европою. Европа повернула до часів варварства.

„Европа під зглядом моральним і економічним упала так низко, що треба буде ждати кілька столїть, заки вона поверне до первісного (передвоєнного) стану. Я повернув до дому і хочу сказати Американцям про страховище, яке принесла теперішна війна для західного сьвіта. Я повернув домів пропаґувати пан-американїзм. Всї Американцї повинні бути осторожними і повинні мати науку з европейського терору.

„Ся війна вже на стільки мене переконала, що я думаю, що всї нації по сей бік океану зрозуміють конечну потребу правдивого пан-американїзму".

Доповненєм слів арґентинського консуля може служити статя голяндської часописи „Нюве Ротердамше Курант".

Голод — се найгрізнїйше марево, яке повисло над Европою. Чим довше потягне війна, тим більша і грізнїйша нужда запанує в Европі. Продовженє війни доведе Европу до голодової смерти. Нормальний вивіз продуктів з Росії є для західної Европи цілком відтятий. Привіз житєвих продуктів з Америки до Европи буде цілком незначний, бо Америка сама потребує жити.

В анґлїйськім парляментї обговорювано причини підвишки ціни на хлїбі. В результатї всі прийшли до заключеня, що застрашаюча підвишка ціни хлїба в Анґлії є наслїдком дорожнї, яка панує тепер в Америцї.

В урядовім звітї про положенє господарства в Росії показали ся непокоючі цифри рогатої худоби. В 1913 році було в Росії 40,000.000 штук худоби, а вже в маю 1915 року цифри упали на 31,000.000. В поодиноких містах Росії цілковитий брак мяса. Правительство не має придуманих способів оминути сю катастрофу. А стан з дня на день постійно стає грізнїйшим.

Також невтральним державам загрозив голод. Привіз упав більше ніж о половину, бо велике число кораблїв топить ся наслїдком підводних мін і торпед. Найблизша дорога для кораблїв невтральних держав є замкнена. Всї кораблї, наладовані збіжем, мусять оставати ся протягом шістьох тижнїв в анґлїйських пристанях, де анґлїйське правительство переводить ревізію.

Невтральним державам найбільше бракує пшениці і мяса. В деяких краях годівля безрог зменьшила ся до половини. Для рогатої худоби не стає паші, щоби можна перезимувати її.

У всїх ґалузях промислу бракує робітника.

В Голяндії бракує бараболь. Весною, коли кораблї везли з Америки бараболї для Голяндії, анґлїйське правительство перелапало ті кораблї і довший час не пустило їх до Голяндії. Через се нинї в Голяндії бракує бараболь і більша часть рільників, не маючи на веснї бараболь, не управляє їх.

Також економічне положенє Австрії й Нїмеччини не є таким, яким його представляють. Економічне положенє є грізне у всїх державах! Всїм державам грозить катастрофа!

Поміщуючи статю на повисшу тему, „Нюве Ротердамше Курант" питає:

„Чи тепер Европа забезпечить себе перед голодом?" На се питанє слїдує рівночасно відповідь:

„Коли війна ще дальше продовжить ся, то голод мусить прийти!"

Українські Січові Стрільцї.

НА ПОЗИЦІЯХ.

(На основі стрілецьких оповідань про боротьбу в Карпатах).

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

Належу до семої полевої сторожі, то є до останної із сїмох, приміщених на склонї гори Маківки в Карпатах. Сї сторожі все обставлені Українськими Січовими Стрільцями.

Зима. Ніч. Сидимо мовчки в колибі, щільно облїпленій глиною, і гріємо ся при ватрі. Не вільно анї спати, анї розмовляти.

На чатах — кільканайцять кроків від колиби-шінчини — стоїть трох товаришів і уважає, щоби російські жовнїри не підкрали ся до дротяних перегород, що відділюють нас від Росіян.

Змінюємо чати що години, бо се дуже денервуюча і знесилююча служба.

Сиджу, дивлю ся в огонь.

Голова тяжка від неспаня, диму, задухи. Поволи і лїниво плївуть думки:

— Цікаво, коли змінять нашу полеву сторожу? Сидимо вже тут трету добу; а повинні були нас змінити по 24 годинах.

— Як не буде кого післати на наше місце, то ми готові сидїти тут і два тижнї, як вже раз лучило ся.

— Що найлїпше робити, якби Росіяни сильно наперли на нашу сторожу? Чи боронити ся в тих невеличких ровах, що виконані по обох боках нашої колиби? Чи завернути ся через скритий перехід у дротянім плотї — до головних наших окопів? Алеж нім перебіжимо тих 250 кроків, що дїлять нас від окопів, то Москалї готові всїх до одного вистріляти.

— Ет, що то богато роздумувати! Нїби то щось поможе?

— Волїв би я тепер спати серед товаришів у великих колибах, 200 кроків за головними критими окопами! Як там чує себе кождий безпечно! — А тут дїлить мене від ворога чуйність чат і всего на всего дві дротяні перегороди з потрійного колючого дроту та одна при самій землї зі звичайного дроту.

Приходять на думку стійки, чати. Вони стоять на морозї, вітрі, серед старезного смерекового лїса, в котрім трудно що побачити, а ще тяжше почути. Лїс заступає і шумить: тож легко можна ошукати бистре око та чуйне ухо стрільця на стійцї.

Торкаю ліктем товариша і шепчу:

— Котра година?

— Чверть на четверту.

— Но, добре що спокійно минула без російського приступу година перед північчю — думаю собі. — Коби ще тепер, між 3. і 4. зрана, не було приступу, то вже може сьогодня й не буде. — Але звичайно буває, як не перед північчю, то над раном.

— Треба би щось зїсти; вже чоловік зголоднїв за ту безсонну ніч.

Сягаю до сакви по хлїб.

В тій хвилї здригає нами грімучий — серед нічної тишї — гук близкого вистрілу.

Хватаю кріс і миттю скачу в окіп та стаю з лївого боку. Коло мене вже скупчило ся кілька товаришів.

— Що стало ся? — питаємо вартових, що вже також тут.

— Москалї розтинають дротяну перегороду.

Стріляємо одинцем і сальвами в означенім напрямі на осліп. Росіяни завзято відстрілюють ся.

Знаємо, що товариші в критих окопах стоять уже на своїх місцях. Не стріляють, бо боять ся нас поцїлити.

По якімось часї переходжу на правий конець окопа, бо з лївого невигідно стріляти: забогато товаришів зїпхало ся.

Тільки я почав наново стріляти, як в око влучив мене відломок луски із набою.

Товариші перевязали менї око і я пересидів в окопі, доки Росіян не відперли. Потім пійшов я до свого сотника, а з його карткою дальше в долину, в село до лїкаря.

Довший час їздив я по лїчницях. Відломок луски виняли, але мимо того в одній віденській лїчници мусїли виняти й око.

Ростислав Заклинський.

Замітка від Редакції: Се оповіданє нашого кореспондента прийшло до нас у вівторок (24. с. м.), а вийшло з Відня дня 3. серпня с. р. — було отже в дорозї 81 днїв. Письмо перейшло наперед цензуру австрійську, а відтак анґлїйську. Під оповіданєм п. Заклинський написав ось-таку замітку: „Ваша часопись доходить сюди дуже зрідка; нераз нема її цїлими місяцями, бо конфіскують". З того видно, що анґлїйська цензура є дуже строга, бо й до нас не доходить зі старого краю нїчого: анї листи, анї ґазети. З якої причини анґлїйський цензор зробив нам „ласку" і перепустив повисше оповіданє, сього ми не знаємо.

МОЛИТВА.

До Тебе, мій Боже, полину,
У смутку пораду найти,
Долиною сліз безнадійних
Буду іти.

Крізь терня і вічні пустелї
До Твого прибуду хреста,
І піснею смутку озвуть ся
Мої уста.

І там у безмежних просторах
Я душу відкрию Тобі,
Що тихо ридала в розпуці
В тяжкій журбі.

Диви ся, мій Боже, — в покорі
До Твого схиляюсь хреста,
Прости-ж бо, що сплямили може
Мої уста.

Що може проклоном озвав ся
У серці роздертім мій біль,
Що плакав на цьвіти хороші
Із тихих піль.

Диви ся, мій Боже, у душу:
Вона не зівяла в журбі,
Її я відкрию, мій Боже,
Лишень Тобі.

Оля Березинська.

Вивіз мяса зі Злучених Держав.

Через европейську війну вивіз мяса зі Злучених Держав у троє побільшив ся, а ціна підскочила в десятеро.

В 1914 р. зі Злучених Держав вивезено 455 мілїонів фунтів мяса, а в 1915 р. — 885 мілїонів фунтів.

Зріст вивозу воловини, в порівнаню з иншими родами мяса, стоїть на першім місци. В році 1914 вивезено за границю 6 мілїонів 400 тисяч фунтів волового мяса, в 1915 р. вивезено 170 мілїонів фунтів, а в 1916 році вивіз побільшив ся до 231 мілїонів. Вивіз в сїм році ще побільшить ся, бо 1916-тий рік ще не скінчив ся.

Сї цифри перестрашують кождого, хто знає, що число рогатої худоби в Злучених Державах постійно упадає.

Не дивлячи ся на величезний вивіз воловини зі Злучених Держав, за останні два роки ввезено тут (до Злучених Держав) лише 71 мілїонів фунтів воловини, коли в 1914 р. ввезено сюди 180 мілїонів фунтів.

В 1916 р. найбільше воловини вивезено до Анґлії, бо аж 117 мілїонів фунтів. До Франції вивезено 49 мілїонів фунтів, а до Італії 48 мілїонів фунтів.

Також вивіз вепровини дуже побільшив ся. В 1914 р. вивезено 411 мілїонів фунтів, в 1915 р. 597 мілїонів фунтів, а в 1916 р. аж 998 мілїонів фунтів.

Рік перед війною ні Анґлія, ні Франція, ні Італія не купували волового мяса в Злучених Державах.

Сума гроший, за яку Злучені Держави продали в 1914 р. мяса (455 мілїонів фунтів), виносила 62 мілїони 732 тисяч долярів, а в 1916 р. продано мяса за 181 мілїонів 960 тисяч долярів. Сї суми відносять ся лише до чистого мяса, а за сало, солонину і смалець плачено окремо.

Таку користь мають Злучені Держави з европейської війни. Невтральні держави збогачують ся, а воюючі все більше і більше фінансово упадають.

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

(Передрук заборонений).

40. Едвард Лєнц.

Едвардови Людвиковичу Лєнцови, коли він був арештований, не було ще повних 12 літ. Він є ученик 2 кляси млавської ґімназії. Коли в околицях Млави розпочали ся битви, Едвард поїхав до дому, до матери, заможненької селянки з села Радзанова, млавського повіту, ґубернії плоцької.

В одну нещасливу для Едварда Лєнца ніч — а було се в грудни року 1914 — хтось-то нагло застукав до хати пані Лєнц. Перелякана сим нічним, несподіваним стуком, жінка отворила двері і на порозї зараз же зявились, нїби зпід землї, 7 салдатів, і сейчас зажадали сказати їм, де переховусть ся Едвард Людвикович Лєнц.

Едвард Л. Лєнц.

Жінка ще більше перелякалась, але сказала:

— Мій син зовсїм не переховусть ся, та і нема рацїї йому, 12-лїтному хлопцеви, переховувати ся!

— Як 12-лїтному? — здивували ся салдати.

— Та так, мому синови Едвардови скінчить ся небавом 12 лїт, — відповіла селянка.

Салдати розбудили хлопця, що на ту пору спав у другій кімнатї, і почали допитувати:

— Ти Лєнц? Едвард?

— Я, Едвард.

— Людвикович?

— Так, панове, мого батька Людвиком звали.

— Ти на німецьких мотоціклєтах (моторових роверах) їздив в німецькі табори?

— Нікуди я не їздив! А що то, панове, є мотоціклєт?

— Ану, не розговорюй! Твій батько де?

— Нема батька... умер... давно.

— А ще у вас Едвард Людвикович другий є?

— Нема другого, я є Едвард Лєнц!

— Ну, то збирай ся, пійдеш з нами!

Так відбув ся арешт маленького школяра Едварда Лєнца.

Переляканого на смерть хлопця салдати забрали і відвезли в штаб, де він без жадного допиту просидів два днї, а тодї його перевезли в повітове місто Цїханів, де він ночував під арештом одну ніч; відтам перевезли до Ново-Георґієвска і там продержали день, а нарештї привезли в Плоцк і посадили в ґуберніську тюрму.

Хоч після російських законів забороняють ся держати малих дїтий в тюрмах разом з дорослими людьми, то Лєнца посадили в одну камеру з дорослими і продержали там два тижнї.

Далї з Плоцка його перевезли до Варшави, де також продержали два тижнї в тюрмі разом з дорослими, але не в звичайній тюрмі, а в каторжній і вже відтам вислали його на Сибір до ґубернії томської, а томський ґубернатор заслав його в північну частину Наримського краю, в село Карґасок.

В часї всїх тих переїздів нїхто, нїяке начальство Едвардом не цїкавилось, нїхто нї про що його не розпитував і не допитував, нїхто нї в чім не обвинувачував. В офіціяльних же паперах сказано, що на Сибір Лєнц висилаєть ся варшавським ґенерал-ґубернатором на увесь час воєнного стану в Царстві Польськім, яко підозрілий о шпиґунство на користь Німеччини.

До села Карґаска Едвард Лєнц прибув 23. лютого 1915 р., але скоро, яко малолїтний, комісаром Вальтером зістав переведений в місто Нарим, що було для нього відповіднїйше.

Обміркувавши справу хлопця і його погане становище, товариство політичних засланців в Наримі ухвалило віддати Едварда під догляд політичного засланця, Поляка Болєслава Богуславського, у котрого Лєнц і замешкав.

Певно центральний уряд звернув увагу на безпідставність і безправність засланя малого хлопця на Сибір, бо зі своєї ініціятиви переглянув його справу і від засланя увільнив.

Офіціяльно хлопця повідомили про се 12. червня в Наримі через міську полїцію, але... у теперішних часах сього ще замало, щоби бути дійсно увільненим. Так було і з Лєнцом. Комісар Вальтер запитав Лєнца, куди він має їхати на житє, щоб запитати того ґубернатора, до ґубернії котрого Лєнц хоче їхати, чи захоче він приняти увільненого з засланя Лєнца до своєї ґубернії.

Дико, але що зробиш?!

Лєнц сказав, що він хоче поселити ся в Томску і комісар доніс про се томському ґубернаторови.

Минає місяць, другий... Лєнц жиє в Наримі і ніяких вістий про свою справу не має. На початку серпня він подає просьбу ґубернаторови, щоб позволив йому, увільненому центральним урядом з засланя, вибрати ся з Наримського краю, але відповіди на свою просьбу не отримав.

При кінци серпня таку-ж просьбу Лєнц подає до міністра справ внутрішних, просить міністра позволити йому виїхати з Наримського краю безпроволочно, поки ще можна виїхати на пароходї, бо їхати пів тисячі верств зимою, на санях, йому буде дуже трудно, та й одежі теплої нема.

Мінїстер позволив Лєнцови виїхати. Коли наспіла ся відповідь міністра до Нариму, се невідомо, але комісар Вальтер обявив її Лєнцови 10 хвилин перед тим, як з Нариму мусів відійти остатний пароход на Томск.

Поки Лєнц побіг до дому і забрав свій „масток”, поки прибіг на пристань, — пароход уже відійшов від берега... Тільки що відійшов, був зовсїм близко. Кричали йому, але капітан парохода не захтів вертати ся.

Так і залишив ся Лєнц у Наримськім краю знов на півтора місяця, поки позамерзали ріки і поки настала санна дорога. Вивезли його з Нариму аж 1. падолиста: прибув він у Томск точно за тиждень, але хлопцеви і тут не пощастило... Якраз на той час, як він приїхав до повітової полїції в Томску, справника Пелїошевського там не було, а його помічник, Вишневський, без справника не хтів Лєнца відпустити. Два днї не було Пелїошевського в управі повітової полїції і два днї, до його приходу, Лєнца тримали під арештом.

Позаяк Лєнц мав залишити ся на житє в самім містї Томску, то його з повітової полїції відправили до міського полїцмайстра і там йому видали такий „пашпорт”:

М. В. Д.
Томський поліцмайстер
№ 7120

Сьвідоцтво.

Падолиста 10. дня 1915 р.
м. Томск

Дано се сьвідоцтво адміністраційно засланому в Наримський край селянину плоцької ґубернії Едвардови Людвиковичу Лєнцови, длятого, щоб, коли буде наймати собі мешканє в Томску, показав властителеви будинку і місцевому поліційному участкови.

За поліцмайстра, його помічник Міллєр.
Секретар Гусев.

Сей пашпорт є цїлком незаконний, бо Лєнц уже від 12. червня не був адміністраційно засланим до Наримського краю; він уже від 12. червня був вільним чоловіком і все те, що з ним робили після 12. червня, було цїлковите безправство.

Саме на той час, як Лєнцови видали сей „пашпорт”, я був у Томску. З приводу змісту сього пашпорта я підняв колотнечу, бо в самій річи сей пашпорт загрожував Лєнцови новим засланєм у Нарим. Річ у тім, що полїція по якімось часї забулаб, що Лєнц є увільнений з засланя і на підставі змісту пашпорта могла би знову виселити його в Нарим; вона вважалаб (такі випадки бували), що йому тимчасово позволено поселити ся і жити в Томску.

Та всї мої заходи перед полїцмайстром Шереметом жадного успіху не мали. Сею колотнечею я добив ся тільки того, що 15. падолиста мене самого злапали і вивезли в Нарим. Перед виїздом я передав справу Лєнца знакомому інжинїрови Поляковй (Лєнц теж Поляк), котрий врештї приняв його до себе нїби за сина і віддав до реальної школи.

Але не всїм так щастить, як пощастило Лєнцови; його випадок виїмковий.

НАДІСЛАНЕ.

В СПРАВІ ФЕДЕРАЦІЙНОГО ВІЧА В ПЕРТ АМБОЮ

або

ЗАПИТ ДО ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ В СПРАВІ ВІЧА В ПЕРТ АМБОЮ.

Нарід в Перт Амбою хотів побачити д. Січинського на вічу. Бачучи волю народа, я скликав представителів всїх тутешних Братств і Товариств і обговорилисьмо цїлу справу. Менї поручено заняти ся сим дїлом і запросити д. Січинського.

Я наперед написав письмо до самого д. Січинського і дістав відповідь, що він приїде, але що ся справа належить до Федерації Українцїв. Тому я написав до Федерації Українцїв письмо, на якім крім мого підпису були підписані представителї всїх тутешних Братств і Товариств, і в якім запросилисьмо д. Січинського на віче до нас, до Перт Амбою, на недїлю, 29. жовтня с. р.

На се письмо дістали ми відповідь від Федерації Українцїв, що не буде жадної трудности і що д. Січинський напевно приїде, бо ми заздалегідь, більше як місяць наперед, запрошуємо.

Ми зробили всякі приготованя; Товариства зложили відповідний фонд, дало ся задаток і наняло ся галю, одиноку на нашім передмістю, яка майже завсїди занята, позапрошувало ся всї околичні Товариства з місцевостий, належачих до нашої парохії, а вкінци і я сам заголосив через кілька недїль се віче в церкві для відома місцевих і околичних людий.

Але ото дістаю в пятницю, дня 20. с. м. письмо з канцелярії Федерації Українцїв, що д. Січинський до Перт Амбою на віче не приїде.

Позаяк через сю відмову нарід може підозрівати, а може й підозріває, мене, що то я не хотів д. Січинського мати в Перт Амбою, тому я отсею дорогою прошу і взиваю Хвальний Уряд Федерації Українцїв витолкувати публично народови в Перт Амбою і околици, а й менї, чому д. Січинський не прибув на означений час на віче. Чекаємо відповіди.

о. И. Чаплинський.

ЩЕ ПРО НЕПОРОЗУМІННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ.

В часописи „Кетолик Нюс” (з 7. жовтня 1916) подибуємо ось-таке письмо до редакції названої ґазети:

Поважаний Пане. — Серіозну ситуацію витворила рада сьвітських тростісів, котра завідує церковною реальностию руської греко-католицької церкви св. Николая в Трой, Н. Й. На основі моєї власти, яко адміністратора руської греко-католицької дієцезії в Злучених Державах, я був у містї Трой останного четверга і пятниці, щоби провірити сї клопоти межи руськими католиками і, коли можливо, полагодити їх. Я переконав ся, що ті сьвітські тростіси, котрі мають законну претенсію до церкви, чи через несьвідомість чи через захланність, настановили пастором чоловіка в особі Стефана Підлуського, котрий не є ніяким сьвященником, але деколи удає руського греко-католицького сьвященника і підписує своє імя на хрестних і шлюбних метриках. Длятого в моїй повинности було перестерегти сих католиків, аби вони заперестали ходити до церкви св. Николая, як довго Підлуський там услугує, і під ніякими услівями не приймати від нього св. Тайн.

Я довідав ся від тростісів, що Підлуський має цертифікат від Карфори з Юнґставн, О., котрий називає себе єпископом „з волї людий національної католицької церкви в Північній Америці”. Карфора не є зовсїм єпископом католицької церкви, але за гроші висьвячує відступників Поляків, Італійцїв і Русинів, а тих людий несьвідомі сьвітські тростіси приймають деколи яко незалежних „сьвященників”, однак їх не можна навіть уважати „служителями Євангелія”, через те треба сумнївати ся, чи судові власти уважати-муть шлюби, переведені Підлуським, за важні, коли він не є сьвященником, якого міг би признати стейтовий закон. Річ ясна, що перед католицькою Церквою сї шлюби не мають абсолютно ніякої вартости, бо папський декрет „Не Темере” відносить ся також до католиків русько-грецького обряду, як і до католиків латинського обряду в Злучених Державах. З тої причини сї Русини, котрих звінчав Підлуський, мусять бути наново вінчані котрим-небудь католицьким сьвященником, коли вони схочуть жити з Богом і церквою.

Я розумію, що самозванчий „єпископ” Карфора в Юнґставн, О., є італійським відступником, однак се не дає йому права вважати себе руським прелатом.

Я дякую Вам, що позволите умістити на своїх сторінках сей лист, остерігаючий людий перед махінаціями сих опустів.

о. Петро Понятишин,
адміністратор русько-католицької дієцезії
в Злучених Державах.

Нюарк, Н. Дж., 30. вересня 1916.

З достовірного жерела доносять нам, що п. Ст. Підлуський їздив до російського єпископа Євдокима, щоби сей викропив його. Єпископ Євдоким згодив ся, але під тим услівєм, що Підлуський перетягне громаду на цареславє. Тож позір, Українцї з Трой, Н. Й!

ДОПИСИ.

З BROOKLYN, N. Y.

Розвій і дїяльність місцевої читальнї „Просьвіти”.

В недїлю дня 15. с. м. вечером відбув ся в читальни „Просьвіти” в гали церковній вже третий з ряду відчит, виголошений дякоучителем п. Володимиром Каськовом, на тему „Як живуть люди в Швайцарії”. Позаяк сей відчит доволї довгий, длятого шановний прелєґент подїлив його на дві части. Перша часть була виголошена в повисше згаданім дни, а другу часть відложено на слїдуючу недїлю, т. є. 22. с. м.

Позаяк друга часть була дуже цїкава і корисна для нашого народу, длятого уряд читальнї взяв ся на спосіб і приготовив на той день комедію в однім дїї „Маніґрула” (вступ був безплатний). І не помилив ся. Галя була переповнена людьми, що принесло для них самих користь. Місцевий сьвященик, о. В. Лотович, з великим одушевленєм повитав зібраних, як рівнож і подякував аматорам за їх щиру охоту і труда.

Аматори вивязали ся зі своїх роль дуже добре, за що збирали що хвиля бурливі оплески.

Відтак відбув ся відчит, котрий слухачам дуже подобав ся. Було видно, що люди порозуміли його зміст, тай пізнали, в чім кристь ся їх власне щастє і будучність. Доказом того може послужити хочби сей факт, що тогосамого вечера до читальнї вписало ся 50 нових членів.

Честь і слава вам всїм, котрі вписалисьте ся в ряди просьвітної армії! На похвалу заслугують також і урядники читальняні, котрі точно і щиро сповняють свої обовязки, та так мудро кермують просьвітною роботою. Тож просьвічайтесь, Бруклинчани, йдіть збитою лавою до просьвіти і „гоніть з Руси мраки тьмаві!” Учіть ся самі і других навчайте, а чекати вас буде певна нагорода, котрою буде: **Вільна, Независима Україна!**

Гринь Василїв.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Вірмени і Сирійці зібрали $1,250.000.

Вірменський і сирійський день збираня жертв на поміч потерпівшим їх братам в старій вітчині скінчив ся, однак їх комітет рішив дальше продовжати збиранє жертв. За пять тижнів енергічних заходів зі сторони Вірмен і Сирійців вірменсько-сирійський фонд зріс на 1,250.000 долярів.

Женщини жадають, аби міністер війни, Бейкер, уступив.

Товариство „Дочок Американської Революції" внесло до правительства Злучених Держав письмо з жаданєм, аби міністер війни, Бейкер, уступив зі свого становища. Предметом, на основі якого товариство „Дочок Американської Революції" опирає своє жадане, є промова міністра Бейкера, яку він виголосив у Джерзи Сіти, Н. Дж., 16. жовтня б. р. Тоді міністер Бейкер сказав між иншим таке: „Вашінґтонські жовніри в поході до Валей Фордж крали всьо, що їм під руки попало. Вони крали срібні вази з церков і міняли їх за напитки. Викидали з проповідниць сьвященників і прічерів"... За сї слова і ще много подібних, які сказав міністер війни Бейкер, товариство „Д. А. Р." жадає, щоби він уступив.

Страйк у фабриці ковбас у Джерзи Сіти.

У великій фабриці ковбас „Синів Едварда Флекенштайна" в Джерзи Сіти, Н. Дж., вибух страйк, через що в трох повітах (Гудсон, Ессекс і Пасейк) стейту Ню Джерзи забракло ковбас. Страйк є характеристичний тим, що теперішні страйкери були „скебами" підчас страйку в тійсамій фабриці в зимі перед двома роками і тоді допомогли компанії зломити страйк.

Форд підвисшує платню женщинам-робітницям.

Автомобілевий король, мілїонер Генри Форд з Дітройт, Міш., завів у своїх фабриках систему, на основі котрої не лише мущини, але й женщини побирають 5 долярів платнї за 8 годин денної праці. В фабриці Форда працює 1.500 женщин.

Нещастє через неосторогу.

На передмістю міста Шерон, Па., 9-лїтний хлопчина Павло бавив ся в Індіянина і взяв собі до того рушницю свого батька. Рушниця случайно вистрілила і розірвала голову 4-лїтної сестри Павла, Лавери, на дрібні кусні. Почувши вистріл, родичі вбігли до хати і застали свою дочку, лежачу на долівці з розтрісканою головою.

Дальша надсилка золота для Морґана.

У вівторок (24. с. м.) до Сан Франціско прибуло 2,500.000 долярів в золоті, призначених для Дж. П. Морґана. Такасама сума надійшла для Морґана минувшого тижня. В середу (25. с. м.) прибуло з Канади до Філядельфії $8,-000.000 в золоті, які також є призначені для Морґана. Золото, яке надійшло до Сан Франціско, походить з Австралії. Взагалі протягом сього року Анґлія надіслала для Морґана золота вартости 440,000.000 долярів, а всьо то яко належітість за амуніцію.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Контроля над поживою в Канаді.

Жадане, щоби канадійське правительство завело контролю над поживою, заслали до правительства начальники і радні многих міст Канади. До контрольної комісії увійшов між иншими яко предсїдатель Т. В. Кротерс, міністер праці. Кротерс каже, що ціна поживи від початку війни підскочила в Канаді о 17%.

Огонь у шпиталі в Фарнам, Квібек.

Пятеро дїтий спалило ся, а 15 тяжко попекло ся підчас огню, який вибухнув в четвер (26. с. м.) рано в шпиталі св. Єлисавети в Фарнам, Квібек, Канада. 25 осіб зістало поранених і покалічених через се, що, утікаючи зі шпиталю, скакали через вікна. В часї вибуху огню в шпиталі було около 350 хорих, а більша часть з них ще спала. Огонь з великим трудом вдало ся угасити.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Похорон Івана Франка.

Похорон Івана Франка — одного з найкрасших синів соборної України — відбув ся у Львові дня 1. червня дуже величаво і приняв характер всенародної манїфестації.

При улиці Понїнського, де прожив останні дні великий поет, зібрались десятки тисяч народа. Коли при похоронній пісні українського „Бояна" винесено домовину — настала гробова тишина. З рідним домом попращав поета голова українського парляментарного клюбу др. К. Левицький. В своїй прощальній промові він вказав на значінє покійного поета у всіх областях українського національного житя і на його всесторонну літературну і громадянську діяльність.

Похоронний похід відкрили маленькі пластуни (скавки); за ними йшли члени „Сокола" мужескі і женскі школи та депутації від ріжних товариств. За делєґаціями йшов віз з вінками, за ним караван з домовиною, весь вбраний вінками. За домовиною йшли брат і син поета.

Весь похід повільно порушав ся улицями Львова в напрямі Личаківського цвинтаря. Здовж дороги з домів, замешканих українськими родинами, повівали чорні стяги. Ліхтарні були заслонені чорними крепами.

Над могилою промовляли: проф. Ол. Колесса, редактор М. Лозинський, Микола Ганкевич, посол др. К. Трильовський, делєґатка від української жіноцтва, делєґат від української молодіжи і инні.

Здоровлє посла д-ра Евгена Олесницького.

З Відня доносять, що посол др. Евген Олесницький прийшов уже трохи до здоровля. Живе він у Відни, де доглядають його лїкарі. Встає вже з постелї і може проходити ся по кімнаті. Лїкарі заборонили йому займати ся політикою, тож ніхто з ним тепер про політику не розмовляє. — Посол Олесницький вже від давнїйшого часу недужав на серце і був нервовий, а тяжко занедужав сього року, власне підчас політичних спорів серед Українців у Відни. Очевидно, ті спори і ціла політика Українців у Віднї мусїли болючо вразити многозаслуженого українського провідника, д-ра Евгена Олесницького, коли власне серед тих спорів він так тяжко занедужав. — („Нове Житє").

Найстарший літами Українець.

Воєнний кореспондент віденської часописи „Цайт" доносить, що підчас свого побуту в селі Карпилівці (на Волини) він стрінув селянина, який знає ще француського цісаря Наполєона І., котрий в 1812 році воював з Росією. Старець скінчив недавно 130 літ житя і тїшить ся черствим здоровлєм і здоровим гумором.

НОВИНКИ.

Мацох не жиє.

Пйотрковський „Дзєнік Народови" доносить про смерть попа Дамазія Мацоха, звісного зі своїх ченстоховських скандалів. — В осїнне полудне дня 7. с. м. з брами пйотрковської вязниці рушив скромний похоронний похід. Соснова домовина, попереджена сьвященником Войцїховским, крила тлінні останки голосного справця морду на Ясній Горі, Дамазія Мацоха. Товпа цікавих відпровадила тлінні останки на кладовище. Мацох умер наслідком чахотки. Останні місяці його житя, повні фізичних терпінь і моральних мук, можуть бути приміром покути. Хороба тягнула ся від кількох місяців. Австрійські власти, беручи заряд вязниці у свої руки в осени 1914 року, застали Мацоха вже так хорого, що мусїли посадити його в спеціяльній келїї для недужих. В січни біжучого року стан його здоровля значно погіршив ся і через се його перевезено до вязничного шпиталю, де під опікою д-ра Ротбавма він оставав аж до смерти. В липни Мацох прочував вже конець свого житя. Тоді також приняв останний раз св. тайни. Конав у цілковитій самоті. Комендант, хотячи розвіяти тяжкий настрій на самоті, кілька разів питав його, чи хоче бачити ся з близьким собі колись чоловіком, спільником морду, Старцевским. На сам спомин того назвиска Мацох попав у страшне роздражненє. Не хотів безуслівно його бачити. Перед смертию просив, аби його не ховали на цвинтари, бо він не чує себе гідним лежати з иншими людьми. Просив, аби поховати його на цвинтарній дорозі, щоби на знак кари люди вічно тратували його гріб. Його поховано на цвинтари недалеко жовнірських гробів.

Анґлійська відплата чорногорському королеви.

Швайцарська часопись „Дер Бернер Бунд" доносить про се, як гірко приходить ся житя чорногорському королеви і його армії на вигнаню. На удержанє себе і своєї армії чорногорський король дістає $80.000 місячно. Ся підмога замала і король зажадав від анґлійського правительства більшої суми. Анґлійське правительство зажадало знова від короля рахунків на всї розходи. Такий поступок Анґлії страшно обурив короля і він, як доходять вісти, висилає до Петрограду одного з чорногорських князів з домаганєм, аби держави, з котрими Чорногора стоїть в союзї, скликали мировий суд і розслїдили сю справу. Так отже Анґлія уміє поступати з тим союзником, котрий в її інтересї стратив свою самостійність.

ХТО З ДЖЕРЗИСИТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ хотівби набути тикетів на представлене „ЯСНІ ЗОРІ", яке відбудеть ся дня 4-го падолиста в Байон, Н. Дж. заходом тов. „Нова Україна", то може їх дістати в адміністрації „Свободи" вже від тепер.

ВІДПОВІДЬ ТИМ, ЩО ДО НАС ПИШУТЬ.

Наша кольонія, де вже кількадесять наших людий поселило ся, лежить поміж промисловими містами, при місті Мілвіл. Само місто є одним з більших промислових міст в полудневій части стейту Ню Джерзи. До міста з наших земель недалеко; пів години ходу або більше, відповідно до того, де хто собі вибирає землю. Можна також заїхати карою, яка іде через наші фарми. В місті працює по фабриках тисячі людий, а нові фабрики будують ся одна за другою. Найлучше буде отже, коли прийдете сюди самі, побачите на власні очи та переконаєте ся. Приїзджайте на адресу: **The European Colonization Co., Inc., 761 Drexel Bldg., cor. 5th and Chestnut Sts, Philadelphia, Pa.** (Adv.) 30

ВІДРОДЖЕНИЙ.

Максим Франкевич чуєсь як ново народжений і замовляє одну пачку Чаю, який його вилічив, для свого приятеля.

Г. Г. фон Шлїк, одинокий фабрикант Болгарського Кровного Чаю — складаючого ся з 14 зіль, маючих лїчничу силу, котрий вилїчив вже тисячі людий в цілім краю, і дістає тисячі листів з подяками від тих, котрим Болгарський Кровний Чай привернув здоровлє, одержав лист від Максима Франкевича, 4 Карлайл ул., Ню Йорк, слїдуючого змісту:

„Будьте ласкаві переслати до мого приятеля одну пачку Болгарського Кровного Чаю. Сей лїк мене відродив та дав менї молодечу силу і енергію. Я не розстану ся з сим лїком".

Одна велика фамілїйна пачка Болгарського Кровного Чаю, яка вистане на 5 місяців, коштує одного доляра, а 6 пачок $5.00 Належитість враз з замовленем належить висилати до: Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Увага: Коли хочете, щоб посилку забезпечено, то пришліть о 10 цнт. більше.

(Оголошенє) 121c30

ПРОТОКОЛ

з річного засіданя головного уряду У. Н. Союза відбувшого ся в днях 9, 10. і 11. жовтня 1916 р., в домі У. Н. Союза під числом 83 Ґренд стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

(Дальше).

ЛЬОКАЦІЯ МАЄТКУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

		ФОНДИ					
	Загальна сума	посмертний	адміністр.	резервовий	убогих	народний	сирітський
Депозити:							
National Bank of Shamokin	24.078.80			18.847.32	5.231.48		
Dime Trust & Safe Dep., Shamokin	82.828.35	79.321.80		3.506.55			
Market Street Nat'l Bank, Shamokin	15.668.03		3.711.96		3.971.25	1.822.83	6.161.99
Shamokin Banking Co., Shamokin	15.642.33	15.642.33					
First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.	9.041.68		4.863.93				4.177.75
Peoples Saving & Trust Co., Hazleton	1.041.50						1.041.50
Union Trust Co. of New Jersey	10.474.91			192.48			10.282.43
Guarantee Trust & Save Dep., Shamokin	5.283.11					5.283.11	
Title Guarantee & Trust Co., Jersey City	2.191.51		2.191.51				
	166.250.22	94.964.13	10.767.40	22.546.35	9.202.73	7.105.94	21.663.67
Морґечі	64.250.00			64.250.00			
	220.500.22			86.796.35			
Бонди:							
New York City 45	42.525.00						42.525.00
New York City 2	1.890.00			1.890.00			
Bayonne, N. J. 5	5.100.00			5.100.00			
Друкарня	23.850.00		23.850.00				
Реальність	19.500.00			19.500.00			
Разом	313.365.22	94.964.13	34.617.40	113.286.35	9.202.73	7.105.94	64.188.67

Виказ сирітського фонду.

16.	Лорчак Теодозий	275.25
1.	Кащак Алексій	300.00
53.	Кіляр Алексій	150.00
53.	Борецький Стефан	200.00
113.	Куземчак Никола	300.00
40.	Гнат Марія	300.00
62.	Митрик Юрий	300.00
33.	Процак Іван	120.00
46.	Гутник Петро	300.00
13.	Млинарик Алексій	155.44
12.	Бончак Іван	300.00
53.	Кріль Василь	268.25
7.	Мохнач Іван	166.68
78.	Теник Михайло	339.54
53.	Малар Гриць	184.33
28.	Рапавий Василь	300.00
32.	Яцінко Юрий	50.00
23.	Савко Іван	100.00
4.	Телепен Андрій	223.83
84.	Товт Іван	500.00
5.	Качкош Іван	375.00
61.	Попович Михайло	420.79
23.	Гульна Олена	500.00
3.	Дзендзель Іван	357.14
43.	Бараняк Лукач	500.00
32.	Войтила Михайло	224.90
6.	Ковач Василь	400.00
158.	Цепенюк Яков	600.00
182.	Кравець Іван	397.26
144.	Конкольняк Настя	360.00
48.	Вітковський Юрий	500.00
144.	Самуляк Марко	400.00
52.	Недбала Михайло	500.00
16.	Рибей Василь	200.00
108.	Ярош Михайло	250.00
34.	Гатала Михайло	100.00
203.	Савіцький Никола	250.00
78.	Онушканич Онуфрій	200.00
253.	Петришин Іван	690.00
134.	Смульський Павло	450.00
134.	Матуш Василь	450.00
195.	Пац Василь	500.00
187.	Павлик Никола	500.00
27.	Сеньчак Михайло	250.00
61.	Цеха Михайло	500.00
80.	Жентичка Іван	600.00
12.	Шренкель Настя	833.34
77.	Ротковський Никола	450.00
1.	Кавалко Ігнатій	500.00
28.	Бартник Федор	600.00
25.	Мацко Тимко	250.00
14.	Губяк Семен	800.00
7.	Білий Гриць	337.50
19.	Левицький Йосиф	500.00
139.	Ільчишин Іван	200.00
139.	Примак Дмитро	200.00
129.	Гарабин Іван	500.00
250.	Качмар Михайло	450.00
292.	Федор Юрий	400.00
53.	Сас Іван	500.00
17.	Фецич Гриць	500.00
10.	Шкурат Теодозій	500.00
245.	Шубравський Іван	700.00
191.	Лісовський Йосиф	400.00
179.	Сліпець Гриць	450.00
78.	Пукало Сидор	500.00
134.	Мушка Михайло	500.00
300.	Шута Іван	700.00
162.	Писар Іван	500.00
306.	Попович Теодор	500.00
92.	Отрок Іван	390.00
32.	Фединець Тимофтей	450.00
46.	Яропут Никола	400.00
272.	Гнида Павло	500.00
276.	Кіляр Андрій	450.00
268.	Бережний Василь	450.00
161.	Адух Фелікс	350.00
248.	Ковальчук Стефан	400.00
74.	Білянський Андрій	500.00
262.	Загочевська Олена	500.00
40.	Кравець Антін	500.00
132.	Галасінський Адам	500.00
197.	Мікла Мартин	600.00
32.	Овсак Андрій	214.32
304.	Сеневич Никола	800.00
28.	Матей Федор	500.00
55.	Гаркас Гнат	500.00
16.	Солтис Петро	500.00
269.	Матяшевський Іван	300.00
102.	Ілько Стефан	500.00
171.	Сірко Теодор	100.00
275.	Тіжкий Антоніна	400.00
277.	Шамрило Алексій	800.00
287.	Ханас Іван	500.00
349.	Олійник Семен	500.00
143.	Милар Панько	800.00
219.	Набережний Матвій	650.00
5.	Лічко Петро	900.00
237.	Хорушко Петро	500.00
250.	Суханчук Стефан	450.00
59.	Плеш Петро	450.00
204.	Сентий Семен	400.00
326.	Прокоп Іван	450.00
82.	Негребецький Стефан	600.00
304.	Лужецький Прокіп	746.30
392.	Талярський Станіслав	650.00
160.	Чопек Калина	300.00
332.	Кліта Вавро	427.00
37.	Головач Стефан	500.00
76.	Лабанович Френк	200.00
191.	Гнатів Ігнатій	500.00
40.	Забавський Тадей	500.00
301.	Брилевський Петро	250.00
303.	Глух Мартин	400.00
136.	Венгрин Дмитро	400.00
338.	Волощук Онуфер	644.40
369.	Клим Теодор	450.00
99.	Папуга Іван	400.00
174.	Захарків Іван	485.24
12.	Дроздович Никола	500.00
195.	Гобляк Теодор	200.00
57.	Рикета Никола	300.00
28.	Сидор Дмитро	350.00
104.	Гиба Ксеня	380.00
4.	Підлипчак Юлія	600.00
149.	Слободян Іван	488.65
43.	Мута Гриць	300.00
233.	Латишевський Семен	450.00
217.	Іванців Іван	200.00
225.	Музика Петро	500.00
402.	Сумер Йосиф	900.00
391.	Мацек Семен	416.67
117.	Богайчук Михайло	300.00
373.	Телепач Марія	800.00
145.	Бойців Прокіп	200.00
112.	Горонь Марія	500.00
10.	Мотиль Прокіп	562.50
19.	Набережний Яків	500.00
102.	Стебельський Михайло	340.70
330.	Микитко Василь	600.00
42.	Семан Марія	400.00
	Сирітський фонд з днем 30. вересня б. р. виносить	60.525.03
	Процента сего фонду є	3.663.64
	Разом	64.188.67

По сім наступила дискусія над повисшим справозданєм. По річевій дискусії на поставлене і поперте внесене ухвалено одноголосно приняти звіт головного фінансового секретаря, С. Ядловського, як був прочитаний.

З черги здав звіт зі свого урядованя головний касієр У. Н. Союза, А. Шаршонь, котрий заявив, що його книги і рахунки годять ся вповні з книгами головного фінансового секретаря. Таксамо і каса годить ся цілковито з виказаними цифрами в книгах головного фінансового секретаря. На доказ того він предложив всі банкові книжочки, бонди і инші цінні папери, в котрих є ульоковані маєток У. Н. Союза. Присутні головні урядники все те переглянули.

По короткій дискусії над звітом гол. касієра на поставлене і поперте внесене одноголосно ухвалено приняти сей звіт до відома.

(Дальше буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по $1\frac{1}{2}$ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаємо.

Пошукую ВЛАДИКА ГУЗАРСЬКОГО з Бродів, Галичина, має перебувати в Савт Бруклин, Н. Й. Хто би о нїм знав, або він сам, зволить донести на адресу: Emil Lanowy, 7 State St., Charleston, S. C. 28-30

Пошукую МИКОЛУ ВАСИЛИШИНА з Дїтройт, котрий має мати на продаж свій опатентований винахід, а я власне хотївбим купити. Голоситись на адресу: P. Сучинський, 403 Bideli Ave., Wyandotte, Mich. 28-30

Хто би знав де перебуває тепер моя сестрінка НАСТЯ ЛЇХОЛАТ з Молодич, пов. Ярослав, яка перед двома роками була в Ню Йорку і ПАРАНЬКА ВІНАР з Мілкови, пов Цїшанів, яка перебувала в Дїтройт, Міш., зволить мене повідомити на адресу: Hryc Warcaba, Carson Camp, McKellar, Ont. Canada. 28-30

Пошукую свого шваґра СТЕФАНА КРУПНИЦЬКОГО і ІВАНА ГУМЕНЮКА з Богатковець, пов. Підгайцї. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: I. Wasylyszyn, Box 3, Yukon, W. Va. 30-32

Пошукую МАРІЮ ВІЦИК з Добромиля, яка до недавна перебувала на Меріленд Еве. Пітсбурґ, Па. Хто подасть менї її теперішну адресу дістане нагороду. Stephen Stulborn, 313 Helen St., McKees Rocks, Pa. 30-32

КОНКУРС. — ПАРОХІЯ Рожд. Пр. Богор. в Шікаґо, Іл. пошукує дякоучителя. Услівя: провадити хор і устроювати представленя театральні. Платня $40, помешканє і доходи церковні. Голосити ся на адресу: Rev. Vl. Obuszkewicz, 4952 So. Paulina St., Chicago, Ill. 30-32

В дуже важній справі пошукую п. ЯКОВА ЛІПСЬКОГО. Адреса моя: N. P. 445 Chestnnt St., Manchester, N. H. 30

ФОНОҐРАФ з многими гарними рекордами, який коштував $40.00 продасть сейчас за $15.00. Все в найлїпшім станї. Адреса: 218 E. 5th Street, Room 1, дзвінок ч. 1, New York, N. Y. 28-55

Антін Чехов.

ЗЛИЙ ХЛОПЕЦЬ.

Іван Іванович Лапкін, молодий чоловік милої поверховности, і Анна Семеновна Замбліцька з задертим носиком, спустили ся в діл по крутім березі, та сіли на лавочці. Лавочка стояла при самій воді, між густими корчами молодих верб. Чудове місце! Сіли ви тут і ви укриті перед сьвітом; видять вас лише риби і павуки-плавуни, що лискавицею бігають по воді. Молоді люди були зоружені вудочками, сачками, баньками з червами та иншими риболовними приладами. Усївши, вони забрали ся зараз до ловлі риб.

— Я рад, що ми, вкінци, самі, — почав Лапкін, оглядаючи ся. — Я хочу сказати вам богато, Анно Семеновна... Дуже богато... Коли я побачив вас перший раз... У вас клює... Я зрозумів тоді, на що я живу, зрозумів, де мій кумир, якому я обовязаний посьвятити своє чесне, трудяще житє... Се, здасть ся, більша риба... клює... Побачивши вас, я полюбив вперве, полюбив пристрасно! Підождіть, не тягніть... нехай ліпше засплить ся...

Скажіть мені, моя дорога, заклинаю вас: чи можу я числити — не на взаїмність, ні! — сего я не варт, я не сьмію навіть про се подумати, — чи можу я числити на... Тягніть!

Анна Семеновна підняла в гору руку з вудлищем і крикнула. В воздусі блиснула скріблисто-зелена рибка.

— Боже мій, окунь! Ай, ах... Скорше! Урвав ся!

Окунь вирвав ся з гачка, поскакав по траві до рідного елементу і шубовсть у воду.

В погоні за рибою Лапкін, замісць риби, якось так ненадійно вхопив руку Анни Семеновної, ненадійно притиснув її до уст... Вона пручала ся, але вже було пізно: уста ненадійно зляли ся в поцілунок. Воно вийшло якось так ненадійно. За поцілунком слідував другий поцілунок, опісля клятьби, завірюваня... Щасливі хвилї! Впрочім, в тім земнім житю нема нічого абсолютно щасливого. Щасливе носить звичайно само в собі отрую, або затроюєть ся чимнебудь із вні. Так і сим разом. Коли молоді люди цілували ся, нараз проніс ся сьміх. Вони поглянули на ріку і обімліли: в воді по пояс стояв нагий хлопець. Се був Коля, ученик ґімназії, брат Анни Семеновни. Він стояв у воді, глядів на молодих людий і злобно усьміхав ся.

— А... а... ви цілуєте ся? — сказав він.

— А, гарно! Я скажу мамі.

— Надію ся, що ви, як чесний чоловік... пробормотів Лапкін, паленіючи. — Підглядати підло, а доносити низко, підло і мерзено... Думаю, що ви як чесний і благородний чоловік...

— Дайте рубля, тоді не скажу! — сказав благородний чоловік. — Инакше скажу.

Лапкін вийняв з кишені рубля і подав його Колї. Сей стиснув рубель в мокрім кулаці, свиснув і поплив. А молоді люди сим разом вже більше не цілували ся.

На другий день привіз Лапкін Колї з міста краски і мячик, а сестра подарувала йому всї свої коробочки з піґулок. Опісля прийшло ся подарувати і спинки від сорочки з собачими мордочками. Злому хлопцеви, очевидно, все те дуже подобало ся і щоби дістати ще більше, почав підглядати. Куди Лапкін з Анною Семеновною, туди і він. Ні на хвилину не лишав їх самих.

— Підляка! — скреготів зубами Лапкін. — Такий малий, а такий великий підляка! Що з него дальше буде?

Цілий червень Коля не давав жити бідним залюбленим. Він грозив доносом, підглядав і жадав дарунків; і йому все було мало, а вкінци почав він вже говорити про годинник. І що-ж? Довело ся обіцяти також годинник.

Якось раз за обідом, коли подали біцкопти, він нараз зареготав ся, підморгнув одним оком і запитав Лапкіна:

— Сказати? Га?

Лапкін страшно почервонів і гриз замісць бішкопта серветку. Анна Семеновна скочила зпоза стола і утікла в другу кімнату.

І в такім положеню находили ся молоді люди до кінця серпня, до тогосамого дня, коли наконець Лапкін заручив ся з Анною Семеновною. О, який щасливий був сей день! Коли говорив з родичами судженої і одержав згоду, побіг Лапкін передівсім в сад і почав шукати Колю. Як лише найшов його, то мало не заплакав з одушевленя і вхопив злого хлопця за ухо. Побігла Анна Семеновна, яка також шукала Колю, і вхопила за друге ухо. І треба було бачити, яка розкіш малювала ся на лицях залюблених, коли Коля плакав і молив їх.

— Миленькі, солоденькі, голубчики, не буду! Ай, ай, простіть!

І опісля вони обоє признавали ся, що за цілий час, як були влюблені одно в друге, вони ані разу не зазнали такого щастя, такої захоплюючої розкоші, як в ті хвилї, коли тягнули злого хлопця за уха.